

Rettsodontologer i Cape Town:

Hva kan rettsodontologien bidra med i Sør-Afrika?

Den internasjonale rettsodontologiforeningen (IOFOS) avholdt den 20.-23. november 2007 møte i Sør-Afrika der 35 internasjonale deltagere fra 13 land deltok.

Sør-Afrika har stor arbeidsløshet (40%) og kriminalstatistikken er ufattelig. Hvert år får 200 000 mennesker skyteskader og hver dag dør 70 mennesker av slike skader. Det er ikke kapasitet til å etterforske alle ukjente døde, og hvert år blir ca. 400 personer begravd uten å være identifisert bare i området Pretoria. Det foregår dessuten rituelle mord hvor likdele fjernes til religiøs- eller kultdyrkelse. Med dette som bakgrunn ønsket man å fokusere på hva rettsodontologien som fag kunne bidra med til rettsmedisinen i Sør-Afrika, hvor faget utviklet egne løsninger under den politiske isolasjonen.

Blant sakene som ble presentert, var

en interessant identifiserings sak om en kvinne som var forsvunnet under apartheidregimet i 1987. Ektemannen var politisk aktiv da hun forsvant, og liket hennes ble gjenfunnet og senere identifisert et helt annet sted enn der hun ble borte, skutt av politiet. Slike funn blir rapportert til sannhetskommisjonen (TRC). Rapporter fra arbeidet med å identifisere ofre i massegraver på Balkan og i Peru og Colombia ble også presentert. Slike funn blir rapportert til krigsdomstolen i Haag. I tillegg var det en rapport om identifisering av ofre for menneskesmugling, hvor en norsk tannlege var deltager i Interpols identifiseringsgruppe.

En undersøkelse av skader i hud etter slag ble også presentert. Dette er et felt som er vanskelig å undersøke vitenskapelig, da det er mange faktorer involvert som ikke lar seg måle med dagens metoder. Undersøkelser og analyser av tannspor (skader) i hud må også baseres på vitenskapelig doku-

mentert kunnskap. I Sør-Afrika er det ca. 250 000 tannsporskader per år og dette gjør at utstrakt forskning kan utføres. Spesielt er det viktig å se på ytre faktorer som kan endre et bittspor og hvilke undersøkelser som kan gjøres for analysere slike faktorer. DNA kan ikke løse alle tannsporsaker, men kan være med på å understøtte konklusjonen fra en klinisk undersøkelse. «Torgersensaken» ble presentert som et eksempel på en tannsporsak.

Det er stor illegal innvandring til Sør-Afrika fra land lenger nord. Mange har ikke fødselsattest, og det er usikkert om de er ungdommer eller voksne i forhold til straffeloven. Likevel er det gjort få undersøkelser med aldervurdering av afrikanere. Undersøkelser av nøyaktigheten av de metodene som brukes i dag, og ikke minst av hvordan sikkerheten av disse metodene kan vurderes, ble også presentert.

Koblingen av savnede personer med funn av ukjente døde har vært vanskelig i mange land fordi det er forskjellige etater som har ansvaret. Fra Canada ble det lagt frem et eksempel på hvordan dette kunne løses gjennom samarbeid mellom ulike myndigheter og stater. Selv om de aller fleste savnede kommer til rette etter kort tid, er det viktig at opplysninger om den savnede innhentes så raskt som mulig. Medisinske og odontologiske opplysninger kan sendes elektronisk som komprimerte pdf-filer som krypteres. Da kan materialet lagres elektronisk.

Et foredrag om etymologi lå nok litt utenfor området rettsodontologi, men det var interessant å høre hvordan de forskjellige stadier av larver, pupper og fluer og deres funnplass i forhold til liket kan gi opplysninger ikke bare om død tidspunktet, men også om farlige stoffer på liket.

Et spesielt odontologisk fenomen i Cape Town er såkalt «Passion gap» hvor unge mennesker får trukket ut

Tilhørere på IOFOS-foredrag i Cape Town. Fra venstre Wencke Stene-Johansen, Leif Grusd, Anne Liv Slydal, Øyvind Wiiger Olsen og Tore Solheim. Foto: Erik Strand.

friske fortenner. Dette skal ifølge tradisjonen øke den seksuelle tiltrekningen og forenkle oral sex. I enkelte regioner finner man fenomenet hos over 80 %, mens det i hele Sør-Afrika forekommer i 30 % av den mannlige befolkningen. Det er mer hyppig i enkelte områder enn i andre, men ser ikke ut til å ha noen religiøs tilknytning. Det er nok mest et tenåringsfenomen hvor jenter vil følge motene og gutter vil hevde seg blant jevnaldrende. Ingen av tannlegene som ble spurt, ville innrømme at de trekker friske tenner, men i Cape Town var det et vanlig syn at de fire overkjeveincisivene manglet.

Sigrid I. Kvaal

Helsebiblioteket

I Helsebiblioteket.no får du tilgang til

- over 1000 norske og internasjonale tidsskrifter
- databaser som PubMed, Cchrane Libraries, Medline m.fl.
- Felleskatalogen
- helsestatistikk
- lover og forskrifter

www.helsebiblioteket.no